

Rahapelaaminen Suomessa vuonna 2015 ja siihen liittyvät ongelmat

LuK-tutkielma
Eetu Ervasti
2510381
Matemaattisten tieteiden laitos
Oulun yliopisto
Syksy 2018

Sisältö

1 Johdanto	2
2 Aineisto ja menetelmät	2
2.1 Asetelma	2
2.2 Tutkimuspopulaatio	3
2.3 Tutkimuskysymykset ja muuttujat	3
2.4 Tilastomenetelmät	5
3 Tulokset	5
3.1 Ikä- ja sukupuolijakauma	5
3.2 Mielenpitoet suomalaisten ongelmapelaamisesta	5
3.3 Suomalaisten rahapeleihin käyttämä rahamäärä	7
3.4 Rahapelaamisesta aiheutunut haitta suomalaisten läheisille . .	9
4 Pohdinta	11
Lähdeluettelo	12

1 Johdanto

Suomessa ei voi olla törmäämättä rahapeleihin oikeastaan missä tahansa ulkona käydessä. Lähes jokaisesta marketista löytyy rahapeliautomatti sekä mahdollisuus tehdä lottorivi. Halutessaan suomalainen voi mennä rahapelamiseen tarkoitettuihin pelisaleihin, joista löytyy rahapeliautomaattien lisäksi mahdollisuus erilaisiin pöytäpeleihin. Nettipelaaminenkin on arkipäivää nykyaikana, urheiluedonlyöntiä unohtamatta. Suomen rahapelimonopolia pyörittävä Veikkaus mainostaa omia rahapelejään "hyvän tahdon" peleinä. Tämän tutkielman tarkoituksena on saada tietoa suomalaisten 15-74 vuotiaiden rahapelamiseen käyttämästä rahamäärästä ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Tarkoitus on myös tutkia rahapelamisen aiheuttamia ongelmia rahapelaajien läheisille sekä selvittää suomalaisten mielipiteitä ongelmapelaamisesta Suomessa. Tarkoitus on myös selvittää vastaajien välisiä eroja sukupuolen, iän sekä koulutusasteen mukaan.

Tutkielmassa käytetty aineisto, rahapelitutkimus 2015 [1], pohjautuu Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuonna 2015 toteutettaman tutkimukseen. Tutkimuksen tavoitteena on ollut kartoittaa suomalaisten mielipiteitä rahapelamisesta kohtaan ja selvittää, mitä pelejä pelataan, kuinka paljon sekä rahapelamisen aiheuttamia haittoja. Myös terveyskäyttäytymistä selvitettiin tutkimuksen ohessa. THL on tehnyt kyseistä tutkimusta neljän vuoden välein alkaen vuodesta 2003.

2 Aineisto ja menetelmät

2.1 Asetelma

Tutkielmassa käytetty aineisto Rahapelitutkimus 2015 on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimeksiannosta tilastokeskuksen keräämä. Aineisto on kerätty 03.03.2015 – 06.08.2015 ja kyseessä on määrällinen poikittaistutkimus. Aineiston keruu toteutettiin tietokoneavusteisella puhelinhaastattelulla ja itse haastattelu pohjautui strukturoituun kyselylomakkeeseen, jossa oli yhteensä 140 kysymystä. Jokaiselle osallistujalle oltiin ennen puhelinhaastattelua lähetetty saatekirje kotiin kertoakseen, että heidät oli valittu mukaan tutkimukseen. Jos valittu henkilö päätti kieltäytyä osallistumasta kyselyyn, häntä ei voitu korvata toisella henkilöllä.

2.2 Tutkimuspopulaatio

Otos kerättiin Manner-Suomen alueella asuvilta 15–74-vuotialta suomalaisista, joiden äidinkieli oli suomi tai ruotsi. Tutkimukseen ei otettu mukaan laitoksessa asuvia henkilöitä tai ulkosuomalaisia (ml. Ahvenanmaa). Taatakseen otoksen alueellisen kattavuuden, aineiston keruuseen on käytetty systemaattista satunnaisotantaa väestörekisterikeskuksen rekisteritietojen pohjalta muodostetusta, kotipaikkatunnuksen mukaan järjestetystä väestökehikosta. Otoskoko oli 7400 henkilöä, joista vastaus saatiin 4515 henkilöltä. Näin vastausprosentiksi saatiin 61%. Viisi henkilöä kuitenkin jätti kyselyn kesken, joten nämä 5 henkilöä on suljettu pois tästä tutkielmasta.

2.3 Tutkimuskysymykset ja muuttujat

Tutkielmassa etsitään vastauksia kolmeen tutkimuskysymykseen, joista ensimmäinen on: "Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa?" Vastausvaihtoehtoina kysymykseen olivat "Kyllä", "Ei" ja "En osaa sanoa/kieltäytyy". Huomioidaan vain ihmiset, jotka vastasit joko "Kyllä" tai "Ei", niin saadaan vastausten lukumääräksi 4100. Vastaukset olivat jakautuneet koko aineistossa tasan molempiin luokkiin

Tämän tutkielman toisena tutkimuskysymyksenä toimii kysymys: "Arvioi-kaa, kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana". Lisäohjeena vastaajille kerrottiin, että hyvä arvio riittää, sekä jos ei pelaa joka viikko, niin arvio siltä osin, kun vastaaja pelaa/pelasi rahapelejä. Vastaus pyydettiin antamaan euroina. Edellinen kysymys on esitetty vain henkilöille, jotka aiemmin kyselyssä ovat vastanneet pelanneensa viimeisen 12 kuukauden aikana jotain rahapeliä, jolloin kelvollisten vastaajien määräksi tuli 3247 henkilöä. Tätä tutkielmaa varten vastaukset ovat jaettu neljään eri luokkaan. Luokkina toimivat: Alle 5 euroa, 5-9 euroa, 10-19 euroa sekä yli 20 euroa.

Tutkimukseen osallistuneilta pyydettiin myös vastaamaan seuraaviin seitsemään kysymykseen erikseen:

"Onko jollakin seuraavista läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan:

1. Isällänne
2. Äidillänne
3. Veljellänne tai siskollanne
4. Isovanhemmallanne/isovanhemmillanne
5. Puolisollanne

6. Omalla lapsellanne/lapsillanne
7. Itsellenne tärkeällä henkilöllä"

Vastausvaihtoehdot edellisiin kysymyksiin ovat: "Kyllä" , "Ei" ja "En osaa sanoa". Myös kysymysten 3, 5, 6 ja 7 kohdalle vastausvaihtoehtona oli "Ei sovi/ei ole".

Yhteensä 845, eli n. 19% vastaajista, vastasi ainakin yhteen edellisistä kysymyksistä "Kyllä". Tässä tutkielmassa ei erotella läheisiä toisistaan, vaan tarkastellaan heitä kaikkia yhtenä joukkona, jonka seurauksena edelliset seitsemän kysymystä ovat tiivistetty muotoon: "Onko jollakin läheisistänne ollut ongelmia rahapelaamisessaan". Tämä muodostaa tutkielman kolmannen tutkimuskysymyksen.

Selittävinä muuttujina tutkielmassa toimivat sukupuoli, ikä ja koulutustaso

Tälle ei olla annettu valmista luokittelua, joten tätä tutkielmaa varten ikä on jaettu luokkiin. Ikäluokkien vertailukelpoisuuden takaamiseksi, sekä varsin runsaan datan määrän perusteella, on ikä päädytty jakamaan neljään 15-vuotis ikäluokkaan. Näin päädytään jakoon: 15–29-vuotiaat, 30–44-vuotiaat, 45–59-vuotiaat ja 60–74-vuotiaat.

Koulutustasoa selvitettiin kysymyksellä: "Mikä on korkein koulutusaste, jonka olette suorittanut?" Vastausvaihtoehtoina kysymykseen olivat:

1. Peruskoulu tai vastaava
2. Ylioppilastutkinto
3. Ammattikoulu tai muu ammatillinen tutkinto
4. Ammatillinen oppistoasteen tutkinto
5. Ammattikorkeakoulu tai muu alempi korkeakoulututkinto
6. Ylempi korkeakoulututkinto
7. Joku muu
8. Ei ole suorittanut mitään loppuun
9. Ei osaa sanoa / kieltäytyy

Tätä tutkielmaa varten jätetään huomiotta kolme viimeistä vastausvaihtoehtoa, yhteensä vastaajia näihin luokkiin kertyi 74 kappaletta, päätyen 4441 kelloiseen vastaukseen. Käyttäen tilastokeskuksen omia koulutusasteen luokajakajoja, vastaukset 2 ja 3 ovat yhdistetty, saaden luokaksi "Keskiaste" ja vastaukset 4, 5 ja 6 ovat yhdistetty luokaksi "Korkea-aste". Peruskoulun tai vastaavan käyneet saavat luokan "Perusaste". Näin saadaan paljon mielekkäät luokat koulutustasolle.

Perusasteen käyneitä oli selvästi vähiten, 18% vastaajista kuului tähän luokkaan. Keskiasteen käyneitä oli 39% vastaajista ja korkea-asteen 43%.

2.4 Tilastomenetelmät

Tutkielmassa on käytetty tilastomenetelminä ristiintaulukointia sekä ehdollisia prosenttijakaumia. Joitakin kiinnostavien vastausten jakaumia on tiivistetty mediaaniksi. Kaikki tutkielmassa esitetyt luvut on laskettu R-tilasto-ohjelmaa käyttäen (Versio 3.3.2)

3 Tulokset

Kaikki tässä kappaleessa esitetyt tulokset pohjautuvat aineistoon [1]

3.1 Ikä- ja sukupuolijakauma

Tarkastellaan aluksi vastaajien ikä- ja sukupuolijakaumaa. Vastaajat olivat 15–74-vuotiaita ja iän keskiarvo oli 48 vuotta. Vastausten perusteella voidaan huomata, että vastaajien ikä on painottuu vanhempiin ikäluokkiin. Vastaajista miehiä oli 51% ja naisia 49%. Taulukossa 1 on esitelty ikäjakauma tarkemmin sukupuolittain.

Taulukko 1: Vastaajien Ikäjakauma sukupuolittain (%)

Sukupuoli	15–29	30–44	45–59	60–74	Yht.	(N)
Mies	19	24	28	29	100	(2301)
Nainen	18	22	27	33	100	(2209)
Yht.	19	23	27	31	100	(4510)

3.2 Mielenpiirteet suomalaisten ongelmapelaamisesta

Ensimmäisenä kartoitetaan suomalaisten mielenpiirteitä ongelmapelaamisesta. Kuten todettu, vastaukset kysymykseen "Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa?" jakautuivat tasan "Kyllä" ja "Ei" vaihtoehtojen välillä. Onkin mielenkiintoista lähtä tarkastelemaan, mitkä tekijät ovat näiden mielenpiirteiden taustalla.

Taulukosta 2 huomataan, että mitä nuoremasta ikäluokasta on kyse sitä vähemmän ongelmapelaamista pidetään vakavana ongelmana suomessa.

Taulukko 2: Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa? Vastausten jakaumat (%) ikäluokittain.

Ikä (v)	Kyllä	(N)
15–29	38	(772)
30–44	44	(941)
45–59	53	(1111)
60–74	61	(1276)
Kaikki	50	(4100)

60–74-vuotiaista 61% vastasi kysymykseen "Kyllä", mikä on huomattavasti isompi osuus verrattaessa 15–29 vuotiaiden vastauksiin, joista vain 38% vastasi "Kyllä".

Taulukko 3: Onko rahapelien ongelmapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa? Miesten ja naisten vastausten jakaumat (%) koulutusasteen mukaan.

Sukupuoli	Koulutusaste	Kyllä	(N)
Mies	Perusaste	54	(391)
	Keskiaste	44	(932)
	Korkea-aste	35	(773)
	Kaikki ^a	43	(2131)
Nainen	Perusaste	62	(324)
	Keskiaste	60	(661)
	Korkea-aste	57	(956)
	Kaikki ^a	59	(1969)

^a Sisältää kaikki miehet ja naiset, koulutusasteesta välittämättä

Taulukossa 3 on esitelty vastausten jakaumat koulutusasteen sekä sukupuolen mukaan eroteltuna. Eniten "Kyllä" vastauksia, 62%, keräsi perusasteen käyneiden naisten ryhmä. Voidaan huomata, että miesten ja naisten vastausten välillä on eroja, varsinkin korkea-asteen käyneillä. Vain 35% korkea-asteen suorittaneista miehistä pitää ongelmapelaamista vakavana ongelmana Suomessa, kun vastaava luku naisilla on 57%. Sama ero voidaan huomata hieman lievempänä kaikissa koulutusasteen luokissa, miesten "Kyllä" vastausten prosentuaalinen osuus on pienempi verrattaessa naisiin. Kun sukupuolten eroja tarkastellaan kokonaisuutena, huomataan että lähes 60% naisista vastasi kysymykseen "Kyllä", miehistä alle puolet, 43%.

3.3 Suomalaisien rahapeleihin käyttämä rahamäärä

Tässä osiossa tarkastellaan vastauksia viikottaiseen arvioituun euromäärään, joka käytettiin rahapeleihin. Taulukoiden 4, 5 ja 6 luvut perustuvat vastauksiin kysymykseen "Arvioikaa, kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana". Tämä kysymys on esitetty vain henkilöille, jotka ovat kertoneen pelanneensa jotain rahapeliä viimeisen 12 kuukauden aikana. Eniten vastauksia kuului pienimpään luokkaan, 41% vastaajista kertoi pelaavansa alle viidellä eurolla viikossa. Suhteellinen osuus väheni siirryttäessä isompiin rahamääriin, vain 15% vastaajista pelasi yli 20 eurolla viikossa. Taulukossa 4 tarkastellaan vastausten jakaumaa ikäluokittain.

Taulukko 4: Arvioikaa (euroina), kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana. Vastauksien jakaumat (%) ikäluokittain.

Ikä (v)	Rahapeleihin käytetty (euroa)				Yht.	(N)
	Alle 5	5-9	10-19	yli 20		
15-29	52	23	13	12	100	(516)
30-44	45	25	18	12	100	(767)
45-59	38	25	20	17	100	(930)
60-74	36	24	22	16	100	(1034)
Kaikki	41	24	20	15	100	(3247)

Taulukkoa 4 tarkasteltaessa huomataan, että mitä vanhemmasta ikäluokasta on kyse, sitä suuremmalla rahamäärällä pelataan. Nuorin ikäluokka on ainoa, josta yli puolet vastaajista kertoi pelaavansa alle viidellä eurolla viikossa. Ero on selvä verrattaessa vanhimpien vastauksiin, vain 36% 60-74-vuotiaista vastasi pelaavansa alle viidellä eurolla viikossa. Lähes samaa vastasi 45-59-vuotiaat. Yli 20 eurolla viikossa pelaavien osuus ei suuresti vaihtelee eri ikäisten välillä. Nuorimman ikäluokan rahankäytön mediaani oli 4 euroa, kaikilla muilla ikäluokilla 5 euroa.

Taulukosta 5 käy ilmi, että perus- ja keskiasteen käyneiden välillä ei huomata juurikaan eroa rahankäytössä. Korkea-asteen käyneillä puolestaan alle viidellä eurolla pelaavien osuus on n. 10% suurempi verrattaessa kahteen muuhun ryhmään. Myös yli 20 eurolla pelaavien osuus on pienempi. Kaikkien ryhmien rahankäytön mediaani oli kuitenkin 5 euroa, sama kuin koko aineistossa.

Taulukko 5: Arvioikaa (euroina), kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana. Vastauksien jakaumat (%) koulutusasteen mukaan jaoteltuna.

Koulutusaste	Rahapeleihin käytetty (euroa)				Yht.	(N)
	alle 5	5-9	10-19	yli 20		
Perusaste	35	27	21	17	100	(537)
Keskiaste	37	24	21	18	100	(1348)
Korkea-aste	47	24	18	11	100	(1333)
Kaikki	41	24	20	15	100	(3218)

Taulukko 6: Arvioikaa (euroina), kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana. Miesten ja naisten vastauksien jakaumat (%) ikäluokittain.

Sukupuoli	Ikä (v)	Rahapeleihin käytetty (euroa)				Yht.	(N)
		alle 5	5-9	10-19	yli 20		
Mies	15-29	47	22	16	15	100	(321)
	30-44	34	27	23	16	100	(456)
	45-59	28	25	22	25	100	(531)
	60-74	27	22	25	26	100	(521)
	Kaikki	32	25	22	21	100	(1829)
Nainen	15-29	61	23	8	8	100	(195)
	30-44	59	23	12	6	100	(311)
	45-59	53	23	18	6	100	(399)
	60-74	46	27	20	7	100	(513)
	Kaikki	53	24	16	7	100	(1418)

Taulukossa 6 otetaan iän lisäksi huomioon sukupuolten välinen mahdollinen ero rahapeleihin käytettyyn rahamäärään. Yli 20 eurolla viikossa pelaavien ryhmiä vertailessa huomataan, että naisilla kyseiseen ryhmään kuuluvien määrä on alle 10% jokaisessa ikäluokassa. Miehillä vastaava prosenttiosuus vaihtelee 15-26% välillä eri ikäluokissa. Kaikissa muissa paitsi vanhimmassa ikäluokassa yli 50% vastanneista naisista pelaa alle viidellä eurolla viikossa. Huomataan myös, että sekä miehillä ja naisilla pelaamiseen käytetty rahamäärä kasvaa mitä vanhemmasta ikäluokasta on kyse.

Kun tarkastellaan vastauksia sukupuolittain, huomataan miten miesten vastaukset ovat jakautuneet melko tasaisesti eri ikäluokkiin, naisilla vastaukset puolestaan selvästi painottuvat pienempiin rahamääriin. Naisista yli puolet

vastaaajista pelaa rahapelejä alle viidellä eurolla viikossa, kun taas miehistä noin kolmasosa. Yli 20 eurolla viikossa pelaavien miesten osuus on kolmekertaa suurempi kuin naisten. Rahankäytön mediaani miehillä oli 6 euroa, naisilla vastaava luku 4 euroa. Eri ikäluokkien mediaaneja vertailemalla sukupuolten välillä (Taulukko 7) huomataan, että 60–74-vuotiaiden miesten rahankäytön mediaani on kaksi kertaa suurempi kuin samanikäisten naisten. Myös muiden ikäryhmien mediaanit ovat miehillä suuremmat kuin naisilla. Naisilla suurimmalla rahamäärällä pelaavan ikäluokan, 60–74-vuotiaiden, rahankäytön mediaani (5 euroa) on pienempi tai yhtäsuuri kuin minkä tahansa miesten ikäluokan rahankäytön mediaani.

Maksimiarvoja katsoessa huomataan, että eräs mies on väittänyt pelaavansa 50000 eurolla viikossa ja naisista vastaavasti suurimmalla rahamäärällä pelaava on vastannut pelaavansa 1500 eurolla viikossa. Todettakoon, että jokaisessa ikäryhmässä sukupuolesta riippumatta vastausten minimiarvo vaihteli 0.05-0.1 euron eli 5-10 sentin välillä.

Taulukko 7: Arvioikaa (euroina) , kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana. Miesten ja naisten vastauksien mediaanit ja maksimiarvot (euroa) ikäluokittain.

Sukupuoli	Ikä (v)	Mediaani	Maksimi	(N)
Mies	15–29	5	600	(321)
	30–44	5	50000	(456)
	45–59	7.5	200	(531)
	60–74	10	210	(521)
	Kaikki	6	50000	(1829)
Nainen	15–29	3	40	(195)
	30–44	4	70	(311)
	45–59	4	1500	(399)
	60–74	5	100	(513)
	Kaikki	4	1500	(1418)

3.4 Rahapelaamisesta aiheutunut haitta suomalaisten läheisille

Suomalaisten läheisille aiheutunutta haittaa rahapelaamisesta selvitetään seuraavaksi. Tarkastellaan vaikuttaako sukupuoli ja ikä vastauksiin.

Taulukko 8: Onko jollakin läheisistänne^a ollut ongelmia rahapelaamisessaan?
Vastausten jakaumat (%) ikäluokittain

Ikä (v)	Kyllä	(N)
15–29	21	(840)
30–44	23	(1028)
45–59	18	(1236)
60–74	15	(1406)
Kaikki	19	(4510)

^a läheisellä tarkoitetaan isää, äitiä, sisarusta, isovanhempaa, puolisoa, omia lapsia ja itselle tärkeää henkilöä

Taulukosta 8 nähdään, että kahden vanhemman ikäluokan kohdalla "Kyllä" vastausten määrä putoaa alle 20%, mutta merkittävää eroa ikäluokkien välillä ei voida huomata. Eniten läheisillä koettuja ongelmia rahapelaamisessa näyttää olleen 30-44 vuotiailla (23%), vaikka ero nuorimman ikäluokan "Kyllä" vastauksiin (21%) on erittäin pieni.

Taulukko 9: Onko jollakin läheisistänne^a ollut ongelmia rahapelaamisessaan?
Miesten ja naisten vastausten jakaumat (%) ikäluokittain.

Ikä (v)	Sukupuoli			
	Mies		Nainen	
	Kyllä	(N)	Kyllä	(N)
15–29	23	(439)	19	(401)
30–44	23	(542)	22	(486)
45–59	16	(646)	20	(590)
60–74	15	(674)	15	(732)
Kaikki	19	(2301)	19	(2209)

^a läheisellä tarkoitetaan isää, äitiä, sisarusta, isovanhempaa, puolisoa, omia lapsia ja itselle tärkeää henkilöä

Taulukossa 9 on vastausten jakaumat esitelty miesten ja naisten välillä eroteltuna ikäluokittain. Huomataan, että nuoret miehet ovat vastanneet eniten "Kyllä" edellä esitettyyn kysymykseen, mutta erot sukupuolten välillä ovat hyvin vähäiset. Kokonaisuutta tarkasteltaessa vastauksissa ei ole eroa ollenkaan.

4 Pohdinta

Vastaajien ikäjakaumaa katsoessa, huomataan että vanhin ikäryhmä on yliedustettuna ja nuorin puolestaan aliedustettuna. Nuoret eivät ole ilmeisesti innostuneet vastaamaan kyselyyn yhtä hanakasti kuin vanhempi väestö, mikä vaikuttaa tulosten yleistettävyyteen. Syy nuorten ihmisten vastaamattomuuten voi löytyä, kun tiedetään että alle 18-vuotiaat eivät saa Suomessa lain mukaan pelata rahapelejä. Siksi aihe ei välttämättä ole heille kiinnostava. Todettakoon, että kyselyyn osallistuneista 165 henkilöä oli alle 18-vuotiaita ja heistä 49 henkilöä, eli 30%, kertoi pelanneensa jotain rahapeliä viimeisen 12 kuukauden aikana. Miehet ja naiset ovat kuitenkin osallistuneet kyselyyn yhtä edustavasti. Muutenkin vastausprosentti, 61%, on hyvä ja dataa saatiin kerättyä melko runsaasti.

Kun katsotaan miehiä ja naisia, jotka olivat viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneet jotain rahapeliä, voidaan huomata, että 80% kyselyyn vastanneista miehistä oli pelannut jotain rahapeliä kyseisenä aikana, saman luvun ollessa naisten kohdalla vain 64%. Herääkin kysymys, onko ero rahapelaamisessa oikeasti näin korkea miesten ja naisten välillä vai onko jokin syy, miksi rahapelejä pelaavat naiset eivät ole vastanneet kyselyyn yhtä paljon. Tämä ero voisi osaltaan selittää sen, miksi kyselyyn vastanneet miehet pelaavat prosentuaalisesti naisia paljon isommalla rahamäärillä viikottain. Ihmetystä herättää varsinkin yli 20 eurolla viikossa pelaavien osuus, kun asiaa tarkastellaan myös ikäluokittain. Miehistä kahteen vanhimpaan ikäluokkaan kuuluvista vastanneista neljäsosa kertoi pelaavansa yli 20 eurolla viikossa. Naisilla tämä osuus oli alle 10%.

Kuten todettu, minimi vastauksena kysymykseen "Arvioikaa, kuinka paljon tavallisesti käytätte rahaa rahapeleihin keskimäärin yhden viikon aikana" oli viisi senttiä. Itse en ainakaan tiedä yhtään rahapeliä, johon voisi osallistua näin pienellä rahasummalla, paitsi joidenkin nettipelien minimipanostus per kierros voi olla näin pieni. On kuitenkin hieman outoa, että joku pelaisi viikossa keskimäärin näin pienellä rahasummalla, joten jotkut vastaajista ovat voineet ymmärtää kysymyksen väärin. Tämä voi aiheuttaa harhaa vastausten tulkinnassa.

Kun mietin esimerkiksi tyypillistä pelikoneella pelaavaa tai kassalla kenoriviä tekevää asiakasta, mieleen tulee jo eläkeiän saavuttanut henkilö. Ei siis ole mitenkään yllättävää, että vanhemmat ikäluokat, varsinkaan vanhin, ovat vastanneet pelaavansa suurimmalla rahamäärillä viikottain.

Koulutustason vaikutus rahapelaamiseen käytettyyn viikottaiseen määrään vastaa joltain osin omia ennakko-odotuksiani, korkea-asteen suorittaneet pelaavat ainakin jossain määrin vähemmän kuin matalemmin koulutautuneet. Tämä voi heijastaa sitä, että korkeammin koulutautuneet ymmärtävät rahapelaamisen tappiollisuuden pidemmän päälle hyvin. Rahapelaaminen ei kuitenkaan ole pelkästään sidoksissa odotuksiin suurista voitoista ja rikkauksista vaan monet pelaavat varmasti vain hovin vuoksi. Tästä johtuen erot eivät ole niin suuret kuin odottaa saattaa. Vielä suuremmalla datalla voitaisiin koulutustasoja jakaa vielä tarkemmin, jolloin voitaisiin löytää merkittävämpiä eroja.

Tutkittaessa suomalaisten vastauksia heidän läheisillensä olleisiin rahapeliongelmiin ei iällä tai sukupuolella näyttäisi olevan vaikutusta vastauksiin. Nuoremmat ihmiset ovat kuitenkin vastanneet hieman enemmän myönteisesti kuin vanhemmat ihmiset. Kokonaisuutena tarkasteltuna 19% vastaajista on kertonut jollain läheisillensä olleen ongelmia rahapelaamisessaan, mikä on mielestäni varsin suuri luku. Tämä herättää kysymyksen, jos ihminen on kokenut jollain läheisillensä olevan ongelmia rahapelaamisen kanssa, vastako hän hanakammin tämänkaltaiseen kyselyyn kuin ihminen, jolla ei ole ollut lähipiirissään tämänkaltaista henkilöä.

Kysyttäessä "Onko rahapelaaminen mielestänne vakava ongelma Suomessa" on pyritty selvittämään suomalaisten asennoitumista rahapelejä kohtaan. Kysymys kuitenkin sisältää melko voimakas sävytteisen sanan "vakava" jotka ihmiset varmasti ymmärtävät eri tavalla. Huomataan myös, että mitä vanhemmasta ikäluokasta kyse, sitä useampi on vastannut myönteisesti edelliseen kysymykseen. Tämän voisi ajatella olevan ristiidassa sen kanssa, että vanhemmat ihmiset kyselyn mukaan pelaavat enemmän kuin nuoret. Toisaalta ehkä juuri siksi vanhemmat kokevat rahapelaamisen ongelmana, heidän lähipiirissään on enemmän vanhoja ihmisiä, joiden rahapelaamista he ovat seuranneet ja ehkä havainneet ongelmia siinä. Nuoret eivät välttämättä ajattele rahapelaamista vakavana ongelmana, siinä missä jotkut muut ongelmat Suomessa tuntuvat heille vakavilta.

Mielenkiintoista olisi myös tarkastella, mitä pelejä eri ihmiset pelaavat. Rahapelejä voidaan ajatella olevan ainakin kahdenlaisia, ns. "onnenpelejä", kuten Lotto, jossa omalla tietämyksellä ei ole mitään merkitystä, mutta esimerkiksi urheiluedonlyönnin voidaan ajatella ainakin jossain määrin olevan ihmisen omasta tietämyksestä kiinni, jolloin nämä pelit voivat vedota eri ihmisiin. Tämänlaista jakoa tässä tutkielmassa ei kuitenkaan olla tehty.

Lähdeluettelo

- [1] Raisamo, Susanna (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) & Salonen, Anne (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos): Rahapelitutkimus 2015 [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 1.0 (2016-07-21). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3115>.